

“La Universitat ha de treballar en la línia de lluitar per un treball digne. Un treball mal pagat no és només pobresa, és també estigma”

El 30% de la població espanyola està en risc d'exclusió social, gairebé una de cada tres persones. L'[Associació d'Amics de la UAB](#) va organitzar el dijous 7 de maig al [Col·legi de Periodistes](#) una jornada de debat amb el títol '[Nous models de pobresa](#)'.

Albert Recio, professor d'Economia Aplicada de la UAB; Fina Rubio, presidenta de la [Fundació de Dones SURT](#) i Carme Trilla, presidenta de la [Fundació Hàbitat3](#), del Tercer Sector Social van discutir sobre les causes de l'atur, la feminització de la pobresa i la càrrega que suposa la despesa d'habitatge per a les famílies a Espanya. Teresa Torns, professora de Sociologia de la UAB, va presentar i moderar l'acte.



Albert Recio¹ començava la seva ponència explicant que la desigualtat ha augmentat molt ràpid en molt poc temps, d'un 31,9% al l'índex de [Gini](#) el 2007 al 35% el 2012. “Els



barris més rics de Barcelona ho són vuit vegades més que els barris més pobres”, afirma. Les raons principals d'aquesta desigualtat són l'atur, el sistema de cobertura social i els canvis en les condicions del mercat laboral: “Una baixa cobertura social tradueix l'atur en pobresa, una idea

que va en contra dels qui pensen que hi ha gent que viu de l'atur”, assegura.

¹ Podeu consultar la presentació power point del professor Recio [aquí](#). Hi trobareu dades i estadístiques.

Els canvis del mercat laboral són l'increment de la temporalitat dels contractes, l'augment de l'ocupació a temps parcial amb sous baixos, els subcontractes, la debilitat de la negociació col·lectiva i la individualització de les condicions de treball. Totes aquestes circumstàncies han provocat el naixement d'un nou treballador pobre: **“A Espanya el salari mínim està per sota del llindar de pobresa”**. I no només és un problema de salari, sinó també de les condicions de treball, dels horaris, per exemple, que dificulten unes bones condicions de vida.

Assegura que les universitats hi tenen molt a veure, ja que les teories que es creen a l'Acadèmia són les bases de moltes polítiques públiques: **“La universitat ha de treballar en la línia de lluitar per un treball digne. Un treball mal pagat no és només pobresa, és també estigma**. Jo quan vaig a l'hospital m'interessa tant que el personal sanitari sigui bo com que el de la neteja ho sigui”

L'alt percentatge d'atur afirma que no és un problema del mercat de treball, sinó d'estructura jeràrquica: **“La desindustrialització d'Espanya ha sigut duta a terme seguint polítiques del nord d'Europa, són aspectes que el govern no vol discutir perquè implica qüestionar la jerarquia mundial**. Per tant, és més fàcil dir que l'atur és culpa de la poca formació dels treballadors”. Espanya està condicionada, doncs, per la seva situació geogràfica al Sud d'Europa. Una pregunta clau, conclou, és: **“Com organitzar un sistema democràtic on la gent tingui un interlocutor i pugui dir la seva”**.

Fina Rubio² va centrar la seva intervenció en la **feminització de la pobresa, dels 1.700 milions de persones pobres del món, més d'un 70% de la població són dones**. “Les dones tenen dificultats per accedir als recursos, fins i tot actualment, quan s'han incorporat al mercat laboral”, explica. Segons



² Podeu consultar la presentació power point de la senyora Rubio [aquí](#). Hi trobareu dades i estadístiques.

Rubio estem en un **sistema heteropatriarcal, on l'esfera domèstica i de cura no tenen valor econòmic** i existeix una gran dicotomia entre l'esfera pública, la del mercat laboral, reconeguda econòmicament i l'esfera de la llar, de cura de les persones: “És una dicotomia que no té sentit, perquè sense l'esfera domèstica, l'altra no pot existir. Però justament aquesta dicotomia és la que conforma l'arrel de l'exclusió i de la feminització de la pobresa”.

La bretxa salarial ha augmentat amb la crisi, a més, les dones reben una pensió mitjana un 38% inferior als homes, per tant, hi ha també un risc de pobresa més alt quan són grans, les dones tenen trajectòries laborals més fraccionades pel treball de cures a infants i gent gran. **“Cal un canvi radical de sistema, ja que l'actual no dona resposta a la sostenibilitat de la vida humana.** Si no acabem amb la divisió entre món domèstic i món públic, no acabarem amb la discriminació i la pobresa femenina, cal canviar radicalment la societat”.

Carme Trilla³ començava rotunda: “Algunes dades que s'han dit avui, encara són més greus si tenim en compte l'habitatge. **Es considera un sobrecost quan l'habitatge i les despeses suposa més d'un 40% en relació amb els ingressos**”. Explica que si el pes del cost de l'habitatge en relació a l'ingrés és superior, les famílies amb salaris per sota del llindar de pobresa, es troben en una situació insuportable.

Les dades a Espanya no són gens encoratjadores, **la taxa de sobrecost de la població espanyola que tenen habitatges de lloguer a preu de mercat (no habitatges social) és la més alta de tota Europa.** Dades com aquestes provoquen que si la taxa de pobresa es situa al voltant del 20%, aquesta arribi fins a un



³ Podeu consultar la presentació power point de la senyora Trilla [aquí](#). Hi trobareu dades i estadístiques.

35% si es tenen en compte les despeses de l'habitatge, una de les taxes de pobresa més alta de la Unió Europea, després de Grècia, Dinamarca i Països Baixos: **“S’ha visualitzat molt el problema de l’hipoteca, però el lloguer és una part silenciada que afecta a un gran volum de població i no hi ha interlocutors, perquè no hi ha entitats financeres pel mig. A més, és una situació que afecta a les persones amb menys recursos”**, afirma.



Es diu que la situació actual de l'encariment de l'habitatge i la dificultat per accedir a un habitatge queda una mica apaivagada, en part, gràcies a una estructura familiarista d'ajuda mútua. És, també, per aquest motiu que **les persones novingudes, sense xarxes de suport es troben en una situació molt més precària**. D'altra banda, s'ha de tenir en compte, també, afirma Trilla, que a diferència d'altres països, a Espanya hi ha un alt percentatge de població amb l'habitatge pagat, cosa que ha suposat “un coixí esmorteïdor de la crisi”.

“De cara al futur ens hem de preocupar de les pensions, però també del cost de l'habitatge. No tenim un sistema d'habitatge públic, i això és un problema”, afirma. Les solucions passen, doncs, per un parc públic de lloguer social, no de preu de mercat. **“El nostre parc de lloguer social és ridícul en relació a la mitjana Europea, és el més baix, hauríem de tenir 230.000 lloguers d'habitatge social**. Hi ha una escassa destinació de despesa en protecció social per l'habitatge”, afirma Trilla. Una situació que queda palesa a la publicació de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya [‘Un parc d'habitatges de lloguer social. Una assignatura pendent a Catalunya’](#).

Després de les ponències, la jornada va acabar, com és habitual, amb una **ronda de preguntes** de les persones assistents, on va sorgir, entre altres, el **tema de la immigració**. “La patronal espanyola es va dedicar durant uns anys a fer una política

migratòria de crida, una migració absolutament precaritzada laboralment, que suposa un problema”, afirma Recio.

Rubio va voler trencar alguns estereotips, com la idea generalitzada que la majoria de dones de Sud Amèrica que vénen a Espanya a treballar en feines domèstiques tenen, en la seva majoria, poca formació: “Un 10% tenen estudis universitaris, molt d’ells no homologats. El que fan és cobrir el nínxol de treball de cures”.

Aquestes jornades de debat s’emmarquen dins les activitats de [‘La Universitat Opina’](#), uns debats que l’Associació organitza sobre temes que preocupen la ciutadania amb la voluntat sempre d’oferir una plataforma de reflexió i d’enfortir el nexe d’unió entre la Universitat i la societat. És per aquest motiu que a les jornades hi participen com a ponents, personal acadèmic de diverses universitats, així com persones expertes en la matèria.



De les jornades se’n realitzen fotografies, un vídeo de l’acte complet i una crònica, i algunes d’elles es transcriuen. Podeu trobar informació i material d’altres jornades [aquí](#).

Més informació, fotografies i vídeo de l’acte ‘Nous models de pobresa’ [aquí](#).